

Gender in the imagery of God

A. Introduction

- Does divine imagery involve gender?
- What does this imply about human gender and sex? “sex” is biological, from birth and mostly binary, while “gender” is a social construction relating to behaviours and attributes based on labels of masculinity and femininity, and gender identity is a personal, internal perception and so may not match a person’s sex. (ONS.gov.uk)

B. Some male imagery for God:

Exodus 15:3 - The Lord is a man of war, the Lord is His name.

ה' איש מלחמה ה' שמו :

Jeremiah 3:19-20 - As for me, I said, How shall I place you among children? I gave you a land of delight, an estate of the greatest splendour of nations, and I said, You shall call Me “my Father” and you shall not turn back from Me. Yet, as a woman betrays her companion, you have betrayed Me, O house of Israel, said the Lord.

ואנכי אמרתי איד אשיתך בבנים
ואתן לך ארץ חמדה נחלת צבי צבאות
גוים ואמר אבי תקראי לי וימאחרי לא
תשובי: אכן בגדה אשה מרעה כן
בגדתם בי בית ישראל נאם ה' :

Malachi 2:10 - Do we not all have one father, did not one God create us? הלא אב אחד לכלנו הלא קל אחד בראנו :

Psalms 103:13 - As a father has compassion for his children,
the Lord has compassion for those who revere Him.

כרחם אב על בנים
רחם ה' על יראיו :

C. Some female imagery for God:

Deuteronomy 32:18 - You neglected the rock that bore you;
and forgot God who birthed you.

צור ילדך תשי
ותשכח קל מחלדך :

Isaiah 42:14 - I have been silent a very long time. Kept my peace, held
Myself in check – like a woman in labour now I shriek, I gasp and I also pant.

החשיתי מעולם אחריש אתאפק
כילודה אפעה אשם ואשאף יחד :

Isaiah 49:15 - Does a woman forget her babe, have no mercy on
the child of her womb? Though she forget, I will not forget you.

התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה
גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך :

Isaiah 66:13 - As a man whose mother comforts him, so I myself
will comfort you, and you shall be comforted in Jerusalem.

כאיש אשר אמו תנחמוני כן אנכי
אנחמכם ובירושלם תנחמוני :

D. Some imagery for God which is both male and female:

Genesis 1:26-27 - And God said: Let us make humanity in our image,
by our likeness... And God created humanity in His image: in the
image of God He created him; male and female He created them.

ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו...
ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם
אלקים ברא אותו זכר ונקבה ברא אתם :

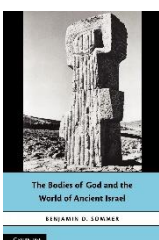
Psalms 123:2 – Look, like the eyes of slaves to their masters, like the
eyes of a slave girl to her mistress, so are our eyes to the Lord our
God, until He grants us grace.

הנה כעיני עבדים אל יד אדונייהם
כעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו
אל ה' אלקינו עד שיחננו :

E. Some imagery for God which is neither male nor female:

Isaiah 40:25 - And to whom would you liken Me that I be compared,
says the Holy One?

ואל מי תדמיני ואשוה
יאמר קדוש :

“The Hebrew Bible’s authors regarded God as a being who could be located at particular times in specific places – that is to say, an embodied being... Does God have a gender? ...[Gen. 1:26-27 implies that] God has no one gender. God is either without gender, or perhaps we might say (if we take the language of the verse quite literally) that God is both male and female. The text’s need to address the question of humanity’s gender immediately after it informs us that humanity has the form and shape as God helps confirm that these terms refer to a bodily image.”
(*The Bodies of God and the World of Ancient Israel*, Benjamin D. Sommer, CUP 2009, p.10,70)

Midrash – Genesis Rabbah 8:1

“And God said: Let us make humanity in our image, after our likeness” (Gen. 1:26) - Rabbi Yochanan began: “From behind (*achor*) and in front (*kedem*) You shaped me” (Ps. 139:5). R. Yochanan said: If a person merits, they eat the fruits of two worlds [this world and the next], as it is written, “From behind and in front You shaped me”, and if not, a person comes to receive judgment and accounting, as its written “and You set Your palm upon me” (ibid.).

Said R. Yirmiyah b. Elazar: When the Holy One blessed be God created the first of humanity, God created them as androgynous, as it is said, “male and female He created them” (Gen. 5:2).

Said R. Shmuel bar Nachman: When the Holy One created the first of humanity, God created them double-fronted (*du-partsufin*), and sliced them and made them backs, a back here and a back here.

They challenged him: But it says, “And God took one of their ribs (*tzalotav*)” (Gen. 2:21)! He said to them: Here it means, one of their sides (*sitrohi*), just as you would say, “And for the side (*tzela*) of the Tabernacle” (Ex 26:20), which they translate in Aramaic as “And for the side (*setar*) of the Tabernacle” [i.e. not a rib].

Mishnah – Bikkurim: Chapter 4 [later addition to the Mishnah]

1. An hermaphrodite is in some ways equivalent to men, and in some ways equivalent to women, and in some ways equivalent to men and to women, and in some ways not equivalent to men or to women.

2. How are they equivalent to men? They become impure with white discharge, like men; may marry [a woman] but may not be married [to a man], like men; may not be in seclusion with women, like men; are not supported with the daughters, like men; dresses and grooms themselves, like men; may not [if a Kohen] become impure from a corpse, and is obligated not to round [corner's of their head] and not to destroy [beard corners], like men; and are obligated in all of the commandments which are said in the Torah, like men.

3. How are they equivalent to women? They become impure with red [discharge], like women; may not be in seclusion with men, like women; do not necessitate *yibum*, like women; do not receive a portion [of inheritance] with the sons, like women; does not receive a portion in the holy things of the Temple, like women; is disqualified from all testimony of the Torah, like women; may not cohabit with forbidden relations, like women; and is disqualified from the priesthood, like women.

4. How are they equivalent to men and to women? One who strikes or curses them is liable, like men & women; one murders them accidentally must go into exile, and if on purpose, receives the death penalty, like men & women; their mother sits for them [at birth] for impure blood and pure blood, like men & women; receives a portion of the ‘holy things of the borders’, like men & women; and if someone says, “I am a *nazir* if this person is a man and a woman,” then they become a *nazir*.

5. How are they equivalent not to men and not to women? They are not liable due to their *tumah*, they do not burn [*terumah*] on their *tumah*; and they cannot have an *erech* vow on them, not like men and not like women; they cannot be sold as a Hebrew slave, not like men and not like women, and if someone says, “I am a *nazir* if this person is not a man and not a woman,” then they becomes a *nazir*.

Rabbi Meir says: An hermaphrodite is a creature unto themselves, and the sages could not decide concerning them whether they were a man or a woman. But this is not so with a *tumtum*, for sometimes they are treated as a man and sometimes as a woman.

“ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו” (בראשית א: כו). רבי יוחנן פתח “אחור וקדם צרתני” (תהלים קלט: ה). אמר רבי יוחנן: אם זכה אדם, אוכל שני עולמות, שנאמר: “אחור וקדם צרתני”, ואם לאו הוא בא לתן דין וחשבון, שנאמר “ותשת עלי כפכך”.

אמר רבי ירמיה בן אלעזר: בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון, אנדרוגינוס בראו, הדא הוא דכתיב “זכר ונקבה בראם” (בראשית ה: ב). אמר רבי שמואל בר נחמן: בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון, דיו פרצופים בראו, ונסרו ונעשאו גבים, גב לכאן וגב לכאן.

אתיבון ליה והכתיב “ויקח אחת מצלעותיו” (בראשית ב: כא), אמר להון מתרין סטרוהי, היך מה דאת אמר “וילצלע המשכך” (שמות כו: כ), דמתרגמינן יולסטר משכנא.

1. אנדרוגינוס יש בו דרכים שנה לאנשים, ויש בו דרכים שנה לנשים, ויש בו דרכים שנה לאנשים ונשים, ויש בו דרכים אינו שנה לאנשים ולא לנשים:

2. כיצד שנה לאנשים? מטמא בלבן פאנשים, ונושא אבל לא נשא פאנשים, ואינו מתניח עם הנשים פאנשים, ואינו נזון עם הבנות פאנשים, ומתעטף ומסתפר פאנשים, ואינו מטמא למתים, וחיב בבל תקיף ובל תשחית פאנשים, וחיב בכל מצות האמורות בתורה פאנשים.

3. כיצד שנה לנשים? מטמא באדם פנשים, ואינו מתניח עם האנשים פנשים, ואינו זוקק ליבום פנשים, ואינו חולק עם הבנום, ואינו חולק בקדשי קדשים פנשים, ופסול לכל עדות שביתורה פנשים, ואינו נבעל בעבירה פנשים, ופסול מן הכהנה פנשים.

4. כיצד שנה לאנשים ולנשים? חבים על מכתו ועל קללתו פאנשים וכנשים, וההורגו שוגג גולה ומזיד נהרג פאנשים ונשים, ואמו יושבת עליו דם טמא ודם טהור פאנשים וכנשים, וחולק בקדשי קדשים פאנשים וכנשים, ואם אמר “הריני נזיר שנה איש ואשה” הרי זה נזיר.

5. כיצד אינו שנה לאנשים ולא לנשים? אין חבים על טמאתו, ואין שורפין על טמאתו, ואינו נעדר, לא פאנשים ולא פנשים, ואין נמכר בעבד עברי, לא פאנשים ולא פנשים, ואם אמר “הריני נזיר שנה איש ואשה” הרי זה נזיר.

רבי מאיר אומר: אנדרוגינוס בריה בפני עצמה הוא ולא יכלו חכמים להכריע עליו אם הוא איש או אשה. אבל טמטום אינו פן, פעמים שהוא איש פעמים שהוא אשה.